

УДК 378-051

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-13\(31\)-94-105](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-13(31)-94-105)

Волинець Юлія Олександрівна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти, Факультет педагогічної освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-3849-0821>.

Стаднік Надія Вікторівна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107, тел.: (067) 526-30-92, <https://orcid.org/0000-0002-2619-4419>.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Анотація. У статті розглянуто питання формування дослідницької компетентності майбутніх вихователів дошкільної освіти під час фахової підготовки на прикладі освітнього компоненту «Конструювання та експериментування в ЗДО» освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Розглядаються питання формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільної освіти в умовах дистанційного навчання. Визначено теоретичну сутність поняття «дослідницькі вміння майбутніх вихователів дошкільної освіти». Проаналізовано наукові дослідження з питання дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільної освіти, конструктивної діяльності дітей дошкільного віку та проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти. Представлено місце освітнього компоненту «Конструювання та експериментування в ЗДО» в системі електронного навчання Київського університету імені Бориса Грінченка. Розкрито роль і місце дослідницької діяльності майбутніх вихователів дошкільної освіти; структуру електронного навчального курсу; логіку побудови тематичного плану вивчення дисципліни. Запропоновано платформи для дистанційного навчання електронного навчального курсу; ресурси встановлення відеозв'язку; виконання вправ, завдань, тестів та самоконтролю з дисципліни. Нами встановлено, що формування дослідницьких знань, умінь і навичок необхідно розпочинати з дошкільного та шкільного віку й продовжувати у процесі освітньої діяльності закладів вищої освіти, а використання запропонованих сервісів – підвищить

якість освітньої взаємодії зі студентами – майбутніми вихователями дошкільної освіти, закріплення навичок з інформаційних технологій. Визначено, що дослідницька діяльність є складним педагогічним утворенням, що охоплює різні сфери діяльності особистості і готує її в умовах сьогодення до освіти впродовж життя.

Volynets Yuliya Oleksandrivna Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Preschool Education, Faculty of Pedagogical Education, Kyiv University named after Boris Grinchenko, str. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-3849-0821>.

Stadnik Nadiia Victorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education, Municipal Institution of the Kyiv Regional Council «Bila Tserkva Humanitarian and Pedagogical Vocational College», Yaroslava Mudroho St., 37, Bila Tserkva, 09107, tel.: (067) 526-30-92, <https://orcid.org/0000-0002-2619-4419>.

FORMATION OF RESEARCH COMPETENCE OF FUTURE PRESCHOOL EDUCATORS IN CONDITIONS OF DISTANCE INTERACTION

Abstract. The article examines the issue of the formation of research competence of future preschool teachers during professional training on the example of the educational component «Construction and Experimentation in Early Childhood Education» of the educational and professional program 012.00.01 Preschool Education of the first (bachelor's) level of higher education. Issues of the formation of research skills of future preschool teachers in the conditions of distance learning are considered. The theoretical essence of the concept «research skills of future preschool teachers» has been determined. Scientific studies on the research skills of future preschool teachers, constructive activities of preschool children, and the problem of using information and communication technologies in the educational process of a higher education institution were analyzed. The place of the educational component «Construction and experimentation in the preschool educational establishment» in the e-learning system of Borys Grinchenko Kyiv University is presented. The role and place of research activity of future preschool teachers is revealed; the structure of the electronic training course; and the logic of building a thematic plan for studying the discipline. Platforms for distance learning of an electronic educational course are offered; resources for establishing video communication; performance of exercises, tasks, tests, and self-control in the discipline. We have found that the formation of research knowledge, abilities, and skills must be started from preschool and school age and continue in the process of educational activities of institutions of higher education. The use of the proposed

services will increase the quality of educational interaction with students – future teachers of preschool education, and consolidation of information technology skills. It was determined that research activity is a complex pedagogical education that covers various spheres of activity of the individual and prepares him in today's conditions for lifelong education.

Keywords: research competence, research skills, remote interaction, constructive and experimental activity, information and communication technologies.

Постановка проблеми. В умовах реформи освітньої галузі Української держави особливого значення постає нагальна проблема щодо формування дослідницької компетентності майбутніх вихователів дошкільної освіти в умовах освітньої взаємодії. Це зумовлює потребу вдосконалення процесу підготовки майбутніх конкурентоспроможних педагогів дошкільної освіти на засадах інноваційної педагогіки, яка передбачає формування дослідницьких умінь та застосування їх у різних видах освітньої діяльності.

Сучасна система освіти перебуває в умовах постійних змін, а досвід організації освітнього процесу у дистанційній формі, зумовлює еволюцію використання освітніх технологій, активно впроваджувати, в професійній діяльності з майбутніми вихователями дошкільної освіти, освітні технології та інноваційні форми й методи навчання. Також, сучасні заклади дошкільної освіти ставлять підвищені вимоги до організації освітньої діяльності підростаючого покоління, саме тому їм потрібні компетентні вихователі дошкільної освіти, які мали б розвинені дослідницькі вміння.

У педагогічній науці ведеться активний пошук технологій, зорієнтованих на розвиток майбутнього фахівця з дошкільної освіти з сформованою дослідницькою компетентністю, який здатний не лише самостійно здобувати знання, а й творчо використовувати їх. Освітня діяльність студентів має стати основою для розроблення змісту і технологій цієї діяльності, а також повинна враховувати рівень їх творчих можливостей, навчальних здобутків та інтересів. Зазначимо, що формування дослідницьких умінь є складним процесом, що залежить від багатьох компонентів діяльності на всіх етапах її проведення, головним із яких є мотиви, що зумовлюють ефективну роботу. Роль і місце дослідницької діяльності майбутніх вихователів дошкільної освіти у структурі професійної діяльності полягає, на нашу думку, в творчому пошуку вихователем оптимальних шляхів розв'язання освітніх завдань, результатом якого є новизна, оригінальність і соціальна значущість продукту цього пошуку, а також збагачення майбутнього фахівця у галузі дошкільної освіти досвідом, новітніми знаннями та вміннями.

Д. Зварич, у своїх наукових розвідках, зазначає, що в Україні офіційний початок запровадження онлайн-освіти здійснюється з 21 січня 2021 року, коли

Міністерство освіти і науки України своїм наказом затвердило Положення про дистанційне навчання, яким і започаткувало проникнення новітніх освітніх інформаційно-комунікаційних технологій у цю сферу. Науковець вказує, що досліджуючи зростаючу популярність віддаленого здобуття знань, виділяють чотири причини цього: для його належної організації не потрібно залишати своє місце проживання; порівняно висока мобільність; ця форма навчання унікальна для віддалених від центральних районів місць, де інших можливостей фактично немає, що часто стає вирішальним в умовах сучасної України; яскраво виражена практичність такої форми одержання знань за сьогодення [4, с. 116].

Ми погоджуємося з науковцем, що «до істотних переваг логічно віднести і те, що, по-перше, це справді цікавий та незвичний формат отримання освіти. Тож, якщо вибрати між простим підручником і його онлайн-варіантом, слухачам більше подобається другий варіант; по-друге, дистанційне навчання дає можливість істотно економити кошти, сили та час. Ще одна його значна перевага – доступність. Одночасно переваги дистанційної форми навчання полягають у забезпеченні інтенсивного освоєння знань, задоволенні специфічних потреб осіб з обмеженими можливостями та інших специфічних категорій слухачів, розвитку їх пізнавальних інтересів, сприянні формуванню їхнього професійного орієнтування і оволодінні методами наукових досліджень, розширенні поля діяльності викладачів незалежно від місцезнаходження усіх учасників навчального процесу» [4, с. 116].

Проте, виконання студентами спеціальності 012 Дошкільна освіта завдань у форматі онлайн, прогнозовано може призвести до низки проблем, які стосуються виконання тестів, презентації самостійних робіт, виконання практичних завдань та безпосередньо під час взаємодії з дітьми дошкільного віку. Відповідно до освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для студентів Київського університету імені Бориса Грінченка у випускника має сформуватися ряд професійних компетентностей серед яких – ознайомлення студентів з сучасними науковими дослідженнями та практичним досвідом в їх професійній діяльності.

Дослідницька компетентність студентів – майбутніх вихователів дошкільної освіти формується, насамперед, під час вивчення освітнього компоненту «Конструювання та експериментування в ЗДО», а також інтегрується у вивченні фахових методик. Тому актуальним є виклики підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дистанційної взаємодії. Саме тому, випускники закладів вищої освіти у професійній діяльності мають поєднувати інтегровані якості наставника, здатного передавати вихованцям знання, формувати людські

якості, розвивати спеціальні вміння, потребу в дослідницькій діяльності. Вирішення проблеми готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності багато в чому залежить від сформованості у них дослідницьких умінь, що уможливує здатність успішно виконувати професійно-педагогічні завдання, здійснювати пошукову роботу [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічних джерел засвідчив, що формування готовності педагога до дослідницької діяльності розглядали у своїх дослідженнях В. Андрєєв, В. Борисов, В. Зягвизінський, Л. Султанова. Аналізуючи психолого-педагогічні особливості дослідницької діяльності студентів, розвиток їхньої творчої самостійності у навчальному процесі, ми встановили, що цю проблему висвітлено у працях С. Архангельського, П. Горкуненка, А. Карлащук та інших учених; організація з самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу досліджується у працях І. Мороза, Ю. Якименко та ін.; застосування індивідуально орієнтованого підходу до організації дослідницької діяльності вивчають І. Кравцова, В. Лісовий; формування дослідницьких умінь і навичок подано у працях Г. Беленької, І. Каташинської, Г. Кловак, В. Кулишової, Є. Кулика, О. Резіної, М. Фалько, що допомагає зрозуміти сутність готовності майбутніх вихователів дошкільної освіти до дослідницької діяльності. Вагомими для нашого дослідження стали наукові розвідки В. Базелюк, С. Балашової, Ю. Волинець, Г. Кловак, Н. Лисенко, О. Мітрош, Н. Стаднік, М. Фалько, які безпосередньо розкривали проблему формування дослідницької компетентності у процесі фахової підготовки, необхідність готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до експериментальної роботи.

Питання ігрової діяльності дітей дошкільного віку у своїх працях розглядають такі психологи та педагоги, як: О. Запорожець, Д. Ельконін, Н. Кудикіна, О. Леонтьєва, Т. Піроженко, Т. Поніманська, О. Стаєнна, Т. Шинкар та ін. Актуальним для нашого дослідження є науковці з проблеми вивчення будівельно-конструктивних ігор та конструювання, які надають величезні можливості для повноцінного розвитку дитини (Н. Горбатих, А. Давидчук, З. Ліштван, В. Нечаєва, Л. Парамонова та ін.). Доцільно звернути увагу на дослідників та науковців, які займалися проблемою використання інформаційних технологій в освітньому процесі – В. Бикова, О. Буйницька, С. Василенко, Л. Варченко-Троценко, А. Гуржій, Н. Морзе ін.

Мети статті – висвітлення проблеми формування дослідницької компетентності майбутніх вихователів дошкільної освіти в умовах дистанційної взаємодії на прикладі освітнього компоненту «Конструювання та експериментування в ЗДО».

Виклад основного матеріалу. Формування дослідницької компетентності у майбутніх вихователів дошкільної освіти – процес довготривалий. Нами

охарактеризовано цей процес, як багатогранне і багатоаспектне утворення, що поєднує різні сфери діяльності і уможливорює успішне виконання професійних функцій. Розроблено структуру дослідницьких умінь, якими мають оволодіти майбутні вихователі закладів дошкільної освіти у процесі фахової підготовки, що охоплює: організаційні (планування та проведення науково-дослідної діяльності; самоаналіз і самоконтроль, регуляція дій у процесі дослідницької діяльності), аналітичні (аналіз, узагальнення та систематизація отриманої інформації; перехід від часткового до загального; виділення суттєвого), операційні (порівняння, аналіз і синтез, абстрагування та узагальнення, висунення гіпотези, співставлення та рефлексія), практичні (опрацювання наукових джерел; проведення експериментальних досліджень; спостереження та оброблення даних; упровадження здобутих результатів у практичну діяльність), комунікативні (здійснення педагогічної взаємодії та співпраці; дотримання корпоративної культури; вміння вести дискусію та обговорювати результати), які необхідно формувати у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів [2].

Нами визначено це поняття, як уміння, що поєднують інтелектуальні знання і практичні дії, забезпечують їх здатність до самостійних спостережень, узагальнень, аналізу процесів і явищ дійсності, набуття нових знань і застосування їх відповідно до мети дослідницької діяльності. Отже, формування дослідницької компетентності вихователів дошкільної освіти займає вагомe місце під час становлення їх особистісно-професійного розвитку.

У освітньо-професійній програмі 012.00.01 (2020, 2023 рр.) Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для студентів Київського університету імені Бориса Грінченка [6; 7] передбачено вивчення освітнього компоненту «Конструювання та експериментування в ЗДО». Кількість годин на вивчення компоненту становить 180 годин (6 кредитів). Відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми освітній компонент студенти вивчають впродовж сьомого семестру. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Мета курсу «Конструювання та експериментування в ЗДО» полягає у є засвоєнні студентами основ професійної діяльності в галузі конструктивної та експериментальної діяльності дітей дошкільного віку, оволодіння практичними вміннями й навичками з організації і проведення дитячого конструювання та експериментування.

Основні завдання курсу:

- засвоєння сучасних підходів та теоретичних основ процесу у галузі конструювання та експериментування в ЗДО;
- оволодіння студентами методами та формами організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку;
- формування активної творчої особистості, здатної до самостійного визначення і розв'язання фахових завдань;

– інтересу у студентів до оволодіння змісту навчальної дисципліни.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування компетентностей:

– здатність забезпечувати якість виконуваних робіт: планувати, складати прогнози та передбачати наслідки власної професійної та інноваційної діяльності;

– здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага);

– здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільновизнаних морально-етичних норм і правил поведінки;

– здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

Результати навчання за дисципліною:

– розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі;

– знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;

– розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку;

– планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності;

– будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці;

– визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності;

– здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

У системі електронного навчання, Київського університету імені Бориса Грінченка, розроблений електронний навчальний курс. У персональному

кабінеті студент заходить на дисципліну «Конструювання та експериментування в ЗДО» на платформі Moodle, де знаходить інформацію про розробників курсу, опис навчальної дисципліни, робочу програму навчальної дисципліни, тематичні плани для денної та заочної форми навчання, критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів, методичні рекомендації до самостійних робіт і практичних занять, друковані та Інтернет джерела, розробки лекцій, семінарських практичних занять та презентації до них, відео файли, тести до модульних контрольних робіт та проходження підсумкової форми роботи – екзамену.

Тематичний план освітнього компоненту передбачає вивчення чотирьох змістових модулів: теоретичні основи організації конструктивної діяльності в дошкільній освіті; особливості психолого-педагогічного супроводу дітей раннього віку в конструктивній діяльності; експериментування з дітьми дошкільного віку; організація конструювання та експериментування в ЗДО.

Структура програми навчальної дисципліни поєднує чотири змістові модулі.

У змісті *першого змістового модуля* «Теоретичні основи організації конструктивної діяльності в дошкільній освіті» представлено навчальні теми: конструювання як продуктивна та універсальна діяльність дітей дошкільного віку; методи, прийоми та форми освітньої взаємодії в процесі конструювання з дітьми дошкільного віку.

У процесі опанування змісту *другого змістового модуля* «Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей раннього віку в конструктивній діяльності» опрацьовуються теми: формування сенсорно-пізнавальної компетентності дітей раннього віку в конструктивній діяльності; методика організації розвивального спілкування з дітьми раннього віку в середовищі конструктивної діяльності; організація освітньої взаємодії ЗДО і сім'ї з питань організації предметної та конструктивної діяльності дітей раннього віку.

Зміст *третього змістового модуля* «Експериментування з дітьми дошкільного віку» передбачає вивчення тем: використання моделей як основи оволодіння способами пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Види моделей; умови ефективної організації експериментальної діяльності в умовах дошкільної освіти; методика організації експериментування в сучасному ЗДО.

Зміст *четвертого змістового модуля* «Організація конструювання та експериментування в ЗДО» спрямований на опрацювання матеріалу з тем: інтегрований підхід у процесі конструювання та експериментування з дітьми дошкільного віку як засобу розвитку особистості дитини; особливості психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку в конструктивній та експериментальній діяльності.

У програмі представлено тематику і плани семінарських та практичних занять з визначених тем, перелік основної і додаткової літератури, Інтернет

джерела та додаткові ресурси. У структурі кожного семінарського та практичного заняття передбачено систему питань для обговорення, проблемних питань, завдання до певних тем, теми для дискусій, а також перевірку виконання самостійної роботи.

У процесі проведення семінарських та практичних занять здійснюється підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до виконання практико-зорієнтованих завдань. Організуючи навчальну діяльність студентів на семінарських та практичних заняттях, ми виходимо з того, що важливим засобом організації конструктивної та експериментальної діяльності в ЗДО є створення і реалізація єдиної, динамічної, перспективної системи конструктивних дій, спільних для педагогів та батьків, спрямованих на освітню діяльність дітей дошкільного віку.

У навчальній програмі представлено завдання для самостійної роботи. Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізується одним завданням у вигляді проєкту. Вимоги до проєкту: спрямованість на вирішення завдань освітніми лініями «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» та «Дитина в природному довкіллі» (за Державним стандартом ДО в Україні, нова ред. 2021р.); мета проєкту корелюється з результатом (продуктом) проєкту; наявність 3-х етапів проєкту (мотиваційний, технологічний, заключний); – використання конструктивної діяльності як інтегратора в освіті дітей дошкільного віку; врахування провідного виду діяльності дітей дошкільного віку (гра); реалізація методів та прийомів стимулювання творчої та діяльнісної активності; реалізація здоров'язберезувальної компоненти дошкільної освіти.

Програмою навчальної дисципліни «Конструювання та експериментування» передбачено здійснення модульного контролю, спрямованого на визначення поточного рівня засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу певного модуля дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт, кожна з яких відповідає завданням окремого змістового модулю. Модульна контрольна робота здійснюється шляхом комп'ютерного тестування (25 тестових завдань). Кожне правильно виконане тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за виконання модульної контрольної роботи = 25 балів. Програмою передбачено проведення екзамену у вигляді комп'ютерного тестування та компетентісно орієнтованого завдання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів дошкільної освіти застосовуються такі методи:

– методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;

– методи письмового контролю: модульне письмове тестування, повідомлення, реферат, есе;

- комп'ютерного контролю: тестові програми;
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, рефлексія.

Методи навчання за програмою систематизовані таким чином:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації: словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда; наочні: ілюстрація, демонстрація, відеоматеріали; практичні: вправи, ігри;

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

4) за ступенем керування освітньою діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з додатковими ресурсами; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання інтересу до навчання: створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Здобувачі освіти, у мобільному додатку в системі, використовують такі сервіси та ресурси, як: Google Meet, Google Chat, Google Hangouts, Google Classroom, Webex, Zoom, Lucidspark, Agile (ресурс для планування вивчення матеріалу); Canva, Mentimeter, Kahoot, Piktochart. Дані сервіси дають студенту опонувати теоретичний матеріал самостійно. під час яких особливого значення набуває система дослідницьких, аналітичних, конструктивних завдань і задач, розв'язання і вирішення яких сприяє вдосконаленню дослідницьких умінь. При розробці електронного навчального курсу «Конструювання та експериментування в ЗДО» враховано міждисциплінарну інтеграцію психолого-педагогічних і методичних знань як основи дослідницької діяльності, вдосконалення дослідницьких умінь та розроблення оптимальних форм і методів їх формування.

Висновки. Майбутня професійна діяльність має стимулювати прагнення майбутніх фахівців з дошкільної освіти до формування професійно необхідних якостей. Тому, маємо забезпечити ґрунтовну професійну підготовку майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до дослідницької діяльності, формування дослідницьких умінь, використання дієвих інструментів (інформаційно-комунікативних технологій). Однак, проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. Подальшого вивчення потребують такі питання, як: результативність дослідницької діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в

процесі дистанційної взаємодії; розроблення методичних рекомендацій щодо визначення рівнів розвитку дослідницької компетентності під час змішаного та дистанційного формату навчання.

Література:

1. Буйницька О., Василенко С. Корпоративний стандарт цифрової компетентності викладача університету. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2022. № 12. С. 1-20. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2022.121>.
2. Волинець Ю.О. Формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у фаховій підготовці : автореф. дис ... канд. пед. наук Київ, 2013. 20 с.
3. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція). 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfrr.ua/book?bid=37876>.
4. Зварич Д. Основні теоретичні концепції та принципи системи дистанційного навчання. *Український педагогічний журнал*, №2, 2023 С.115-124. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/666/698> (Дата звернення 14.09.2023).
5. Морзе Н.В., Василенко С.В. Звіт 1. Інноваційне навчання та найкращі практики: українські університети. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету: спецвипуск «Педагогічна вища освіта України: аналіз і дослідження»*. 2020. С. 1–68. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/337>.
6. Морзе Н.В., Вембер В.П., Бойко М.А. Використання цифрових технологій для формувального оцінювання. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 2019. С. 202-214.
7. Освітньо-професійна програма 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для студентів Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/pi/OPP_bak_DO_012.00.01.pdf.
8. Освітньо-професійна програма 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для студентів Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: https://fpo.kubg.edu.ua/images/%D0%91%D0%90%D0%9A%D0%90%D0%9B%D0%90%D0%92%D0%A0_012_%D0%94%D0%9E_%D0%9E%D0%9F%D0%9F_2023_compressed.pdf.

References:

1. Buinytska, O. & Vasylenko, S. (2022) Korporatyvnyi standart tsyfrovoy kompetentnosti vykladacha universytetu [Corporate standard of digital competence of a university teacher]. *Vidkryte osvithne e-seredovishche suchasnoho universytetu – Open educational e-environment of a modern university*, 12, 1-20. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2022.121> [in Ukrainian].
2. Volynets, Yu.O. Formuvannya doslidnytskykh umin maibutnykh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv u fakhovii pidhotovtsi : avtoref. dys ... kand. ped. nauk Kyiv, 2013. 20 s.
3. Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity (nova redaktsiia) (2021) [State standard of preschool education (new edition)] (n.d.). URL: <https://ezavdnz.mcfrr.ua/book?bid=37876> [in Ukrainian].
4. Zvarych, D. Osnovni teoretychni kontseptsii ta pryntsypy systemy dystantsiinoho navchannia. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, №2, 2023 S.116-124. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/666/698> (Data zvernennia 14.09.2023).
5. Morse, N.V. & Vasylenko, S.V. (2020) Zvit 1. Innovatsiine navchannia ta naikrashchi praktyky: ukrainski universytety [Report 1. Innovative learning and best practices: Ukrainian universities]. *Vidkryte osvithne e-seredovishche suchasnoho universytetu: spetsvypusk «Pedahohichna Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. № 12(17) 2022 234 vyshcha osvita Ukrainy: analiz i doslidzhennia – Open educational e-environment of a modern university: special issue «Pedagogical higher education of Ukraine: analysis and research», 1–68. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/337> [in Ukrainian].

6. Morze, N.V., Vember, V.P. & Boiko, M.A. (2019) Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii dlia formuvalnoho otsiniuvannia [Using digital technologies for formative assessment]. Vidkryte osvithnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu – Open educational e-environment of a modern university, 202-214. [in Ukrainian].

7. Osvitno-profesiina prohrama 012.00.01 Doshkilna osvita pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity dlia studentiv Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka [Educational and professional program 012.00.01 Preschool education of the first (bachelor) level of higher education for students of Boris Hrinchenko Kyiv University] (n.d.). URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/pi/OPP_bak_DO_012.00.01.pdf [in Ukrainian].

8. Osvitno-profesiina prohrama 012.00.01 Doshkilna osvita pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity dlia studentiv Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka [Educational and professional program 012.00.01 Preschool education of the first (bachelor) level of higher education for students of Boris Hrinchenko Kyiv University] (n.d.). URL: https://fpo.kubg.edu.ua/images/%D0%91%D0%90%D0%9A%D0%90%D0%9B%D0%90%D0%92%D0%A0_012_%D0%94%D0%9E_%D0%9E%D0%9F%D0%9F_2023_compressed.pdf